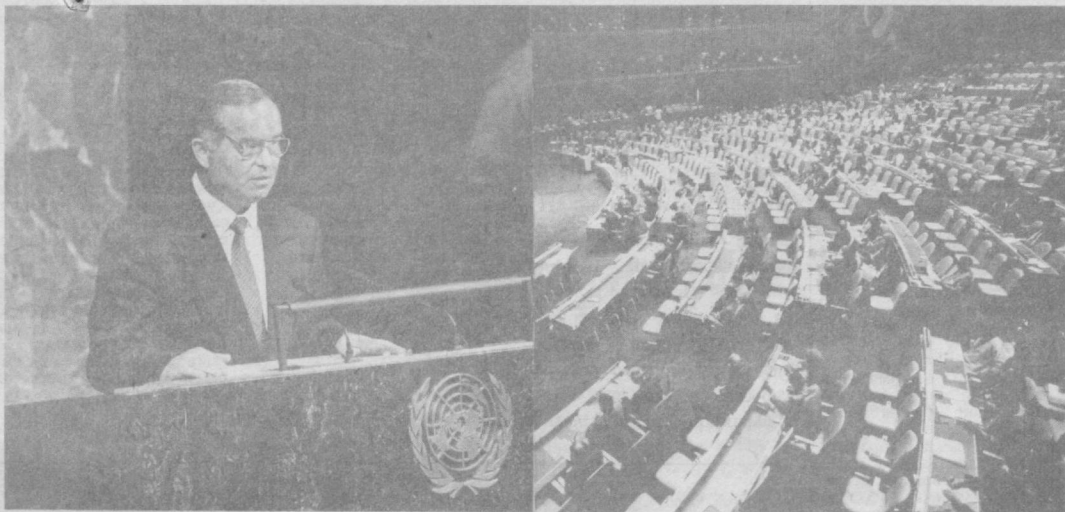

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ МИНБАРИДАН

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ ИЛК БОР ЯНГРАДИ

Мустақил Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига дахил қадимлар билан кириб бормоқда. Давлатимизни дунёнинг жуда кўп мамлакатлари тани олган. Ўтган йилнинг март ойида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлди. Ўшандан бери бу нуфузли ташкилот пештоқида бизнинг байроғимиз ҳам қилинган турибди. Президентимиз Ислам Каримов жуда кўп мамлакатларга сафар қилди.

Президентимизнинг 26—28 сентябрь кунлари Нью-Йоркка қилган сафари жуда самарали бўлди. Давлатимизнинг БМТ Бош котиби Бутрос Голли, Америка Қўшма Штатлари Президентини Б. Клинтон, БМТ Бош котибининг сиёсий масалалар бўйича ўринбосари Н. Голландия билан узрашиб, суҳбатлашди. Американинг кўзга кўринган сиёсатчиси ва жамоат арбоби Г. Киссенгер Президентимизни ўз унда азия меҳмон сифатида қабул қилди ва машҳур «Ривер-Клуб»да унинг шарафига зиёфат берди. Зиёфатда йирик бизнесменлар иштирок этдилар.

Аҳоли сиёсатчилар ва Сафар давомида АҚШ.

журналистлар Ўзбекистон Президентининг бу нутқини юксак баҳоладилар.

Ислам Каримовнинг Нью-Йорк сафари жуда самарали бўлди. У қисқа муддат ичида БМТ Бош котиби Бутрос Голли, Америка Қўшма Штатлари Президентини Б. Клинтон, БМТ Бош котибининг сиёсий масалалар бўйича ўринбосари Н. Голландия билан узрашиб, суҳбатлашди. Американинг кўзга кўринган сиёсатчиси ва жамоат арбоби Г. Киссенгер Президентимизни ўз унда азия меҳмон сифатида қабул қилди ва машҳур «Ривер-Клуб»да унинг шарафига зиёфат берди. Зиёфатда йирик бизнесменлар иштирок этдилар.

нинг «Морган Гаранти Траст компания» ва «Кемикел Банк» снгари йирик банклар раҳбарлари билан учрашувлар бўлди ҳамда битимлар имзоланди.

Машҳур «Ньюмонт майнинг» фирмаси раҳбариятининг «Плаза» меҳмонхонасида ўтказган қабул учутида АҚШнинг олтинидан ошқ нуфузли бизнесменлари иштирок этди. Қабулда Ўзбекистон Республикаси Президентини нутқи сўзлади ва кўплаб саволларга жавоб берди. Унинг дедари ҳар кунки иборасидан кейин гўлдорос қараслар янграб турди. «Биз — америкаликларни ҳайратга солиш қийин, аммо жаноб Каримов ўзининг жасурлиги ва дадиллиги билан барчаимизнинг эътиборимизни жалб этди», —

иктисоднинг жуда катта билимдон эканлиги», — у нафақат катта сиёсатчи иқтидорига эга, жуда нозиктаб килиш экан», — «Биз шу пайтгача юртларингизни яхши билмас эдик, Ислам Каримов билан мулоқот туфайли уни кашф этдик ҳамда бизда сизлар билан яхши ҳамкорлик қилиш истаги пайдо бўлди», — «сизлар Президентларингиз билан фахрланишларингиз мумкин». Бу гаплар Америка Қўшма Штатлари йирик бизнес раҳбарларининг булдан кейин айтган сўзларининг бир қисми, холос.

Ислам Каримов АҚШда истиқомат қилаётган ватандошларининг билан ҳам учрашиб, куюқ, сажимий суҳбатлашди.

Анвар ЖҲҲАБОВ, (ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ

Н. А. КАРИМОВНИНГ БМТ БОШ

АССАМБЛЕЯСИНИНГ 48 — СЕССИЯСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

Бош ассамблея раиси, элчи Амсанелли жаноблари! Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Бутрос Голли жаноблари! Мухтарам давлат бошлиқлари ва ташқи ишлар вазири! Мухтарам жаноби элчилар!

Хонимлар ва жаноблар! Менга тарихда биринчи марта БМТ Бош ассамблеясида давлат бошлиғи ва мустақил Ўзбекистон вакили сифатида билдирилган шараф учун Сизларга ташаккур изҳор қилишга иккунат бергайсиз.

Бизнинг тасавурида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг — барча давлатларнинг, минтақаларнинг, бутун жаҳон ҳамжамиятининг энг муҳим муаммоларини муҳокама қилиш ва ҳал этиш учун тузилган ноёб ташкилотдир. БМТ — халқларнинг тинч-тотув яшашга бўлган эзгу иродасининг буюк рамзи, инсоният маънавий тараққиётининг ёрқин нишонасидир.

Тўб таърих ўзгаришлар даврида ҳозирги дунёнинг ўзаро алоқиси ва бир-бирига боғлиқлиги ортди бораётгани равшан кўриниб турибди. Айни пайтда умуминсоний муаммоларни ўрганиш ва ҳал қилишда жаҳон миқёсидаги сиёсий воқеаларда БМТнинг дунё кўламиндаги роли ва аҳамияти ошиб бормоқда.

Барча давлатлар тани олган мустақил Ўзбекистон элдикда БМТнинг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлиб қолди. Республикада кўпгина мамлакатларнинг элчихоналари, турли халқаро ташкилотлар ишлаб турибди. Ўзбекистонда БМТ ваколатхонаси самарали ишлаётганини мамнуният билан таъкидлайман. Бу ваколатхона БМТ Бош котиби Бутрос Голли жанобларининг шахсий ташаббуси билан очилди.

Фурсатдан фойдаланиб, мамлакатимизнинг мустақиллигини тан олганликлари ва қўллаб-қувватлаганликлари учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотига, БМТга аъзо бўлган барча давлатларга ўз халқим ва ҳукуматим номидан самимий миннатдорлик изҳор қилишни истайман.

22 миллион аҳолиси бўлган Ўзбекистон жўрғойи янхатдан ҳам, сиёсий жиҳатдан ҳам Марказий Осиёнинг ўзига ташкил қилди. Дунёдаги энг қадимий цивилизациялардан бири маъна шу минтақада пайдо бўлган. Қадим замонларда Буюк Иппак йўли шу ердан ўтган.

Халқимизнинг тарихи ўз илдизлари билан асрлар қаърига бориб тақалади ва уч минг йилдан кўпроқ даврни ўз ичига олади. Қадимий Турон, Мовароуннахр, Туркистон ҳудудлари равақ тоғдан давлатлар жаҳон маданиятини ривожлантиришда ёрқин из қолдирган.

Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Хива шаҳарлари жуда қадим замонлардан дунёга машҳур бўлган. Олтин асрларда бу шаҳарлар Хитойдан Исканиягача, Европадан Хинд океанигача алоқа боғлаган.

Бу шаҳарлар улугвор меъморчилик обидалари билангина шўхрат қозониб қолмай, айни пайтда бутун дунёдан буюк мутафаккирлар ва ижодкорлар иштироқ қилган буюк Темир олимларга, файласуфларга, меъморларга, шоирлар ва машоққаларга ҳомилий қилиши билан шўхрат қозongan.

Маънавий, илмий ва эстетик қадриятлар халқимизнинг турмуш тарзида, анъанавий маданиятида мўлжал ўрин олган. Биз ўзининг тарихимизни ва жаҳон цивилизациясига бебаҳо ҳисса қўшганликларини эътиборга оламиз.

Мустақилликни эълон қилиб, Ўзбекистон ўзининг маънавий қадриятларини ва ақлий салоҳиятини қайта тиклаш даврига, иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий соҳаларда тўб ўзгаришлар даврига қадам қўйди.

Биз оқиб бозор иқтисодиётига ва кучли ижтимоий ҳимоя тизимига эга бўлган ҳуқуқий, демократик ва дунёвий жамият барпо эта бошладик. Сиёсий институтларнинг ривожланиши, йўналишлари ва шакллари ҳусусида халқимизда ақидлик бор. Демократик ўзгаришлар йўлида сезиларли силжишлар бўляпти.

Ўтган йилнинг декабрида Ўзбекистон Республикасининг таъмонан янги асосий қонуни қабул қилинди. Халқаро ҳолис экспертлар унга юқори баҳо беришди. Бизнинг Қомус демократик конституцияларга қўйилган юксак талабларга жавоб беради, инсон ҳамда фуқароннинг барча ҳуқуқлари ва асосий эркинликларини кафолатлайди.

Ўзбекистонда давлат бошлиғи ва парламентга эркин ва мўжобил асосда умумхалқ сайловлари ўтказилди. Давлат идоралари ўртасида ҳокимият ваколатлари аниқ ажратиб қўйилган. Кўп партиялилик тобора ривожланипти.

Юз йилдан кўпроқ вақт ўтган, халқимиз яна овоз бўлиб, ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш, маданиятини бойитиш, маънавий қайта уйғор

ишнинг таъминлаш имкониятига эга бўлди.

Республикада юздан зиёд халқлар ва элатлар яшаб турибди. Бизда барча этник гуруҳларга миллий маданиятларини, анъаналарини, тилларини ривожлантиришлари учун катта ва етарли имкониятлар бериляпти. Ўттиш даврининг қийинчиликларига қарамай, Ўзбекистонда сиёсий барқарорлик, тинчлик ва миллатлараро тотувлик сақланиб қолаётганлиги билан фахрланамиз.

Ўзбекистон Республикаси — кучли ва кейг имкониятга эга, иқтисодий порлоқ мамлакат. Аҳолининг 50 фоизга яқини 18 ёшгача бўлган ёшлардир. Республика пахта етиштириш бўйича жаҳонда учинчи ўринни, олтин қазиб чиқаришда — саккинчи, мис қазиб чиқаришда ўнинчи ўринни, нодир металл ва стратегик хомашё захиралари бўйича салмоқли ўринни эгаллаб турибди. Гўт қатна энергетика ресурсларига ва бошқа қўлгина бойликларга, ҳунармандчилик, савдо-сотиқ ва деҳқончиликнинг қадимий анъаналарига эга бўлиб, савҳат учун ажойиб бир ўлкадир.

Республика кучли илмий, ақлий ва маънавий салоҳиятга эга. Олимларимиз математика, физика, биология соҳасида олиб бораётган илмий-тадқиқотлар минтақамиздан ташқарига ҳам яхши маълум. Аммо бизнинг энг асосий бойлигимиз — ўз шаъни ва қадр-қимматини ҳис эта олиши билан ажралиб турадиган кўнгил очик, меҳнатсевар, меҳмондўст ва мағрур халқимиздир.

Озод Ўзбекистон жамиятини ислоҳ қилишнинг бурунги ҳолатидан демократик жамият ва бозор иқтисодиёти қадриятларига ўтишнинг ўзига хос йўлини танабл олди. Шу билан бирга биз иқтисодий ҳалдан ташқари из-тиш, маънавий қайта уйғор

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КЕКСА ФУҚАРОЛАРИГА

Мухтарам онахонлар! Меҳрибон отахонлар! Ўзбекистон истиқлолининг учинчи йили бўсағасида сизларни халқаро Қариялар кўни байрами билан қизғин кутлайман, сизларга сийҳат-саломатлик, бардамлик ва узоқ умр тилайман.

Мустақиллик халқимизнинг асрий орзу-армони эди. Бугун биз Ватанимиз истиқлолининг учинчи йилига қадам қўйган эканмиз, оқойишталик ва иқтисодий барқарорлигини таъминлашда, ишлаб чиқаришни узлуксиз ривожлантиришда, яратилган маънавий ва моддий бойликларимиз пойдеворларидан сизларнинг жуда катта салмоқли ҳиссаларини бор.

Энг қийин ижтимоий-сиёсий исанкчалар даврида ҳам сизлар мамлакатни ва миллатни яхлитлигича сайлай ол-

дингиз. Бугунги авлод сизларнинг ана шу яратган бебаҳо бойликларингизга таяниб иш қилмоқда.

Мустақил Ўзбекистонимизнинг гуллаб-яшнаши учун сиз бундан кейин ҳам ёш авлоднинг меҳрибон маслаҳатига ва жонқуяр мураббийлиги бўлиб қоласиз. Сизлар тўплаган бебаҳо тажрибаларингиз, тиллога тенг ўғит ва дуоларингиз фарзандларимизни эзгуликка етаклашга, мамлакатимиз шон-шўхратини янада оширишга хизмат қилишига ишончим комил.

Илоҳо, Аллоҳ сизларни Ватанимиз ва фарзандларимиз бахтига омон сақласин, хонадонларимиз файзи бўлишдан улкан бахт, узоқ умр ва фаровон ҳаёт бахш этсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президентини.

И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМЛАРИ

Республикамиз давлат мустақиллиги ва демократик жамият қурилиши-жараёнида ёшларга таълим-тарбия бериш, малакали мутахассислар тайёрлашда ўқитувчи-

лар, тарбиячилар ва бошқа педагог ходимларнинг хизматларини ҳамда мавқени инобатга олиб:

1. «Ўзбекистон Республикаси халқ таълими ходимлари кўни» этиб октябрь ойининг биринчи яқшанбаси белгилансин.

2. Ўзбекистон Республикаси

Касби Конституциясининг 82-моддасига мувофиқ ушбу масала Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига қилинсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президентини

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 1 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМЛАРИ

ҚУШ ЗАФАР

НАМАНГАН. (Телефонда олинди). Поп туманидаги «Наврў» жамоа хўжалигининг Маъруфжон Шарипов бошчилик қилаётган бригада азаматлари вилоятда биринчилардан бўлиб давлатга оқ олтин топириш режасини бажардилар. Бунинг учун беш иш кўни кифоя қилди. Янги ўзлаштирилган 68

гектар дашт ердан 14 центнердан, жами 95 тоннадан ортиқроқ пахта йиғиштириб олинди. Янги ҳосилнинг 55 тоннасини тажрибали механик-ҳайдовчи Адхамжон Аҳмадалиев зангори кема бунеридан тўқди. Бригада азаматлари эл хирмонига яна 55 тонна ҳосил топиришга аҳд қилишди. «Водий» жамоа хўжалиги-

нинг Турсунназар Худойназаров бошчилик бригадаси ҳам-маррага етди. Улар ҳар гектар ердан 15 центнер ўрнига 17 центнердан қўл дурдонасини олишди. Эндиги навбат 30 центнерлик маррага эгаллашдир.

Наманган вилояти ҳокими қасаба уюшмалари вилоят кенгаши билан ҳамкорликда жорий йил пахта терими мавсумида эл юқори кўрсаткичга эришган илгор теримчиларни рағбатлантириш мақсадида машҳур теримчи То-

жихон Асқарова номидаги мукофотни таъсис этиш ҳақида қўшма қарор чиқарди.

Уч даражали бу мукофотлар анъанага кўра ҳар бир тумандаги уч нафар голиб теримчига топирилади. Улар мавсум якунига қараб тегишли диплом ҳамда 10 минг сўмдан 15 минг сўмгача пул билан мукофотландилар.

А. ҚОРАБОВ, «Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

90 ФОНЗИ МАШИНАЛАР ЗИММАСИДА

Жорий йилда Жиззах районидagi Навоий номида жамоа хўжалиги пахтакорлари 2050 гектар ерда гўза парварниш қилдилар. Ҳосил тўплаш осон кечмади. 60 фонз ерга об-хаво ниқинлиги туфайли уруқлик қайта қадалди. Ҳозир пайкаларда мўлжалдагидан 90% эиҳ олтин етиштирилди. Айни пайтда жамоа даладариди қўл терими қизғин давом этмоқда. Қўпнинг килограммчилар хирмонга барака киритишмоқда.

— Асосий таъинимиз машиналар, — дейди жамоа хўжалиги бошқаруви раиси У. Жўрақулов, — Хом ашёнинг 85—90 фонзини агрегатлар ёрдамида йиғиштириб олишни ният қилганмиз. Давлатга 5.100 тонна оқ олтин топиридиган бўлсак, шунинг 4.300 тоннаси техника зиммасига юклатилади.

Ўзава баргини сунъий тўқитиш сифатли ўтказилди. Бу муҳим тадбир самолёт ва тракторлар ёрдамида амалга оширилди. Бир вақтлар самолёт билан дори сепиш таъкид қилинганди. Аммо ишда унинг афзаллигини тан олмасдан илож йўқ. Бунда иш ниҳоятда қисқа муддатда якунланади. Кейин бизда бунинг учун шароит бор. Пахта майдонларининг асосий қисми аҳо-

ли яшамайдиган қўл зонасида жойлашган.

Бозор иқтисодиётида омидорлик билан иш юритиш муҳим аҳамиятга эга. Илгари терим машиналари бир ой ишлатилиб, 11 ой қантариб қўйиларди. Хўжалик учун унинг уловидан тушови қимматга тушарди. Энди эса техникага бошқача муносабат шаклланипти. Жамоа олти йилдирки, янги машина сотиб олгани йўқ. Икки йилдан бўён терим агрегатларининг тракторлари гўза қатор оралади ишлатилишмоқда. Ҳозирги оғир шароитда албатта бунинг фойдаси катта бўляпти.

Хўжаликда 38 машина, 11 та қўрак териш агрегати, 32 та транспорт трактори сифатли таъмирдан чиқарилиб, ишга шай қилиб қўйилган. Бундан ташқари 75 та тележка, 8 та пахта тозалайдиган агрегат ҳам тахт турибди.

— Эрта-индин даладаги машиналар киритилди, — дейди раис. — Шунда сурат янада ошади. Бир кунда йиллик режанинг 5 фонзигача оқ олтин тайёрлаш мумкин. Ҳозир барча техника воситаларини тахт қилиб қўйилган. Уларни 10 кийдан иборат сифат-тафтиш гуруҳи қабул қилиб олди.

Иш қўрулини соз бўлса — машинанинг оз бўлур, дейди халқимиз. Мавсумнинг муваффақиятли ўтиши албатта деҳқоннинг таличчи бўлиш техникасининг соғлиғига боғлиқ. Хўжалик механизаторларининг асосий умид агрегатларда. Улар ҳар бир зангори кема билан 120—130 тоннадан хом ашё йиғиштириб олишга аҳд қилишган.

Олимжон ҲАМЗАЕВ.

ИККИНЧИ ДОВОН САРИ

Тўртқўл туманидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги пахтакорлари терим суръатига суръат қўйишмоқда. Шу кунгача бу хўжаликда йиллик режанинг 70 фонзи миқдорда пахта тайёрлаб қўйилди. Пешқадам бригадалар бирин-кетин маррага етиб келишмоқда.

Кеча Қорақалпоғистон Республикасининг тахририятимизга сим қоқиб, хушхабар етказишди. «Ғалаба» жамоа хўжалигининг Қозоқ Жумабев етакчилиги қилаётган бригадаси режани ўзинлатди: 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан, жами 75 тонна ҳосил йиғиб олинди. Жамоа аъзолари ҳосилдорлигини камда 40 центнерга етказишга азму қарор қилишди.

Механизаторлардан Сафарбой Худойшукров ва Жамолддин Қўрбоновлар долзарб мавсумда астойдил тер тўқибди, хирмонга барака киритишмоқда. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 70 тоннадан пахта териб, бригада зафарига муносиб улуш қўйди.

А. ИСКАНДРОВ.

МУКОФОТГА ЮЗ МИНГ СЎМ

Шеробод районидagi В. Қодиров номида жамоа хўжалигининг Пайғам Хусанов етакчи бўлган ширкат пахтакорлари йиллик режани ўз ичига қўйиб, 180 гектар майдондан ҳозиргача 460 тонна ўрнига 500 тоннадан зиёд сифатли хом ашё йиғиштириб олинди. Нортжон Қўмонов, Худойберди Усмонов, Жовли Чўббев бошчилик бригада аъзолари бир неча кундан бўён мажбурийат ҳисобига оқ олтин топиришмоқда. Шунинг таъкидлаш кераки, давлатга сотилган пахтанинг 370 тоннасини Абдушуккур Эсонов ва Урол Чориев қаби илгор

механик-ҳайдовчилар саранжомлашди.

Биринчи бўлиб мажбурийат ҳисобига хом ашё топираётган ширкат деҳқонларини хўжалик бошқаруви ва қасаба уюшма кўмитаси юз минг сўм пул билан мукофотлади. Заршунослар даладаги ҳосилни чамалаб қўриб, яна 100 тонна оқ олтин йиғиштириб олишга аҳд қилишган. Нормурод Султонов, Ҳамро Маҳмуротов бошчилик қилаётган ширкат аъзолари ҳам ҳар кун режанинг 8—9 фонзи миқдорда пахта топириб маррага яқинлашмоқдалар.

В. КЕНЖАБОВЕВ.

ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1993 ЙИЛ 1 ОКТЯБРГА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Вилоятлар	Режадагига нисбатан фонз ҳисобида			
	Жами	Шу жумладан машина терими		
	Бир кунда	Мавсум бошдан	Бир кунда	Мавсум бошдан
Хоразм	3,06	50,17	0,26	1,74
Сурхондарё	3,01	44,02	2,20	17,97
Бухоро	3,23	39,56	1,00	4,87
Қорақалпоғистон	3,16	29,98	2,37	12,64
Фарғона	2,42	22,48	0,33	1,37
Қашқадарё	2,91	20,57	2,00	8,99
Андижон	2,28	17,79	0,11	0,21
Навоий	2,11	13,52	0,41	0,94
Наманган	1,50	8,87	0,17	0,72
Самарқанд	1,38	5,29	0,08	0,17
Тошкент	0,65	4,75	0,02	0,04
Жиззах	0,51	2,11	0,26	0,97
Сирдарё	0,29	1,33	0,00	0,00

Республика бўйича	2,09	20,92	0,76	4,30
-------------------	------	-------	------	------

Шу жумладан янгича	тоғли пахта		
Сурхондарё	2,70	29,82	0,00
Наманган	0,54	4,01	0,00
Қашқадарё	0,52	3,20	0,00
Андижон	0,00	0,00	0,00
Бухоро	0,00	0,00	0,00
Навоий	0,00	0,00	0,00

Республика бўйича	2,18	23,48	0,00	0,00
-------------------	------	-------	------	------

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ Н. А. КАРИМОВНИНГ БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ 48 — СЕССИЯСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

дан чиққан ва экологияси бузилган республика қисқа давр ичида бундай меросни ўзгартириш ва ўнглаш олиш мумкин эмаслигини билмиш. Бу ҳудуд, аслида олганда, собиқ СССР Иттифоқи тарихида хомаш маъдан бўлиб келган. Бу ерда арзон хомаш олиб чиқиб кетиш, унга сифатли бўлмаган таъбир маҳсулот келтирилган эди.

Биз аҳолининг табиий ўсиши юқори бўлган, республикада иш билан таъминлаш соҳасида жиддий муаммолар ва талабга мос бўлмаган қийинчиликлар мавжуд шароитда жамиятни иқтисодий ва маънавий жиҳатдан ривожлантириш сисий ислохотлардан олдинда бориши кераклигини аниқлашди.

Мустақам қонунийлик негизини, ҳуқуқий маданиятни, қарашлар ва фикрларнинг хилма-хиллиги билан мурожа қилишни ва ҳолилик руҳиятини тайёрлаш зарур. Энг муҳими эса кейинги 75 йил мобайнида яшаб келган маъмурий-бўй-руқбозликдан иборат тоталитар тақсимот тизими юзга келтирилган одамлар руҳиятини, уларнинг тафаккурини ўзгартириш лозим.

Биз кейинги вақтларда собиқ социалистик давлатларнинг талабига мослашганда бир неча марта кузатганимиздек, эндиликда ёндашув, воқеаларни ўйламай-нетмай жадаллаштириш кескин мижозларга, фуқароларнинг бир-бирига қарама-қарши туршига, миллатлараро тўқнашувларга, ечимини кутаётган муаммоларнинг янада чуқурлашиб кетишига, эркин бозор иқтисодиёти ва демократик ислохот ёлларининг барбод бўлишига олиб келиши мумкин.

Эндиликда дунда жамият ва иқтисодий иқтисодиёт тараққиётининг ҳар қандай мамлакат учун бир хилда мақбул бўлган ҳаммабоб йўллари йўқлиги равшан бўлиб қолди. «Капиталистик» ва «социалистик» деган тушунчалар ўртасидаги фарқ амалда йўқ бўлиб бораётган. Мафкуравий ақидалардан ҳоли бўлган янги эркин тафаккурни шакллантириш зарурати етилди. Бундай тафаккур ҳар бир мамлакатнинг сифат жиҳатдан янги ҳолатга ўтишида гоят хилма-хил шакллар ва йўллари очиб беради.

Биз аниқ аниқлаш, ўзбек халқининг руҳияти ва анъаналарига асосланиб, ўз ислохотларимизнинг асосий тамойилларини ишлаб чиқдик.

Биринчидан, биз иқтисодиётнинг сисеатдан устуворлигини, ҳам ички, ҳам ташқи иқтисодий муносабатларнинг мафкурадан ҳоли бўлишини эълон қилдик.

Иккинчидан, биз ўтиш даврида давлат бош ислотчи ва республикада амалга оширилаётган демократик ўзгаришларнинг янги таъбиқаси бўлиши керак, деб ҳисоблаймиз.

Учинчидан, бу — қонунийлик, ҳуқуқнинг устуворлигини таъминлаш лозим.

Тўртинчидан, фуқароларнинг, айниқса кам даромадли фуқароларнинг, давлат ва жамиятнинг маддадига муҳтож бўлган барча кишиларнинг мафқараларини ҳимоя қилганда қучли иқтисодий сисеат биз учун ниҳоятда муҳим.

Ва, ниҳоят, бешинчидан, бизнинг шароитимизда бозор муносабатларига ўтиш босқичма-босқич, тадрижий йўл билан амалга оширилиши керак. Дано халқимиз айтганидек: «янги уй қурмай туриб, эскини бузма».

Демократик ислохотлар учун жамиятнинг барқарорлиги ва давлатнинг хавфсизлиги ҳаётини заруратдир. Буларсиз бошқа масалаларни амалда ҳал қилиш мумкин эмас. Ўзбекистон барча минтақаларда ва аввало Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорлиқни таъминлаш учун қатъий ва изчиллик билан ҳаракат қилиб келяпти. Минтақамизнинг хусусияти, унинг жүрғурий-сисий мавқеи шундайки, воқеаларнинг салбий ривожланиши оқибатида у бутун дунёда

да беқарорлиқнинг катта манбаларидан бири бўлиб қолиши мумкин.

Шуни айтиб ўтиш киёфий, Марказий Осиёда ҳар хил этник ва диний гуруҳларга мансуб бўлган салкам 60 миллион киши яшайди. Бу ерда ядро қуроли, шунингдек, катта вайронгарчилик қучига эга бўлган оддий қуро-яроғлар тўпланган. Шу минтақадаги тўқнашувлар олдиндан айтиб бўлмайдиган миқёслардаги фалокатларни келтириб чиқара олади.

Шу муносабат билан Тожикистондаги ва тожик-афгон чегарасидаги вазият тўғрисида гапирмасдан бўлмайди. Унда қатнашувчи қучларнинг сисий мафқаралар хусусида баҳс юритиш мумкин. Аммо шу нарсга шубҳасизки, Тожикистондаги қонли можаро томонлардан бирининг гайриқонуний равишда, қуроли кучи ва қўқатиш йўли билан ҳоқимиятини босиб олишга ҳамда уни ташқаридан тўхтовсиз моддий ва мафкуравий жиҳатдан ара-лаштириш йўли билан қўллаб-қувватлашга уринишлар на-тижасида юзга келди. Бунинг оқибатида қўлгана сисий қучлар, жамиятнинг турли табақалари қуролини тўқнашувга жалб этилиб қолди. Бу тўқнашув халқаро тус касб этди. Чунки ҳукуматга қарши қучларнинг жанговар тузилмаларини тайёрлаш, пул ва ҳарбий техника билан таъминлаш манбалари Тожикистондан ташқаридан эди.

Ўзбекистон ҳукумати Тожикистонда ва тожик-афгон чегарасида можаронинг давом этаётганлигини ташвишда. Авваломбор бунинг сабаби шунки, асрлар мобайнида Марказий Осиё халқлари иқтисодий, маънавий ва маданий жиҳатдан ҳам барчас бонглик бўлишган. Ҳозирги вақтда мазкур минтақанинг қўлгана мамлакатлари ўртасида аслида том матнодаги чегаралар йўқ. Шу бонсдан ҳар қандай нуқтадаги можаро соф жүрғурий сабабларга қўра бутун минтақани қамраб олиш хавфини тўқдилади.

Можаро содир бўлаётган жойларда гоят кўп миқдорда замонавий қуро-яроғ ҳеч бир назоратсиз тўпла-наётганлиги ҳам бизни ташвишда солаётган. Бу қуро-яроғлар қаердан келаяпти ва улар жангарилар билан тер-рорчиларнинг қўлига қандай тушиб қолаяпти? Биро-дарқушлик урушлари бўла-ётган жойларга қуро-яроғларнинг бундай оқимини тўқ-татиш учун жаҳон ҳамжа-мийи нима қилаётган ва нима-лар қилиши лозим? Халқ-ларнинг мафқараларига, мил-латларнинг тақдирига ва миллионлаб кишиларнинг ҳаётига дахлдор бўлган бу саволлар ўз жавобини кутапти.

Тожикистонлик қочоқлар муаммоси можаро алаңаси-да мисли қўрлмаган ҳес-абилмас касб этди. Ўз мин-лаб тинч аҳоли туғилиб ўс-ган жойларини ташлаб ке-тишга мажбур бўлди. Ўз-бекистон Тожикистонга озиқ-овқат, энг зарур моллар юбориб турибди. Қочоқлар-нинг қайтишига ёрдам бе-райпти. Инсонпарварлик ёр-дам кўрсатишда БМТ му-ассасалари Термиз био-роси орқали баҳоли қудрат кўмаклашапти.

Ўзбекистон жангарилик-ни, террорчиликни, ҳар қан-дай қўрқинишдаги диний фанатизм ва аридапарастлик-ни қатъийан қоралайди. Биз можаронинг сисий воситалар-и ёрдамда тинч йўл билан ҳал қилиш, бир-бирига қар-ши қурашувчи томонлар ўр-тасида музокаралар олиб бориш, мустақил давлатлар-нинг ички ишларига ара-лашмаслик тарафдори бў-либ, тожик халқига ва ав-вало Афғонистондан қайтиб келаятган қочоқларга бун-дан бўён ҳам инсонпарвар-лик ёрдами беришга тайёр-миз.

Ўзбекистон Тожикистон-даги можаронинг бошнда-да қочоқларнинг сичликлан-ганлиги ва унинг БМТ до-йрасида бартафари этилишини таъминлаш ниҳоятда зарур-

лигига БМТ Бош қотиби жаноб Бутрос Бутрос Го-лийнинг эътиборини икки марта жалб қилди.

Биз модимики, можаро ун-да қатнашувчиларнинг тар-кибига, қўлмалари ва оқи-батларига қўра халқаро мо-жаро бўлганлиги учун уни бартафари этиш ҳам халқаро-куч-гайратлар асосида амал-га оширилиши керак, деган фикрдан келиб чиқамиз.

Тожикистондаги можаро хусусида ташвиш билдириб, унга тез эътибор берганли-да ва куч-гайрат сарфлаган-лиги учун биз БМТ-да, унинг Бош қотиби жан-ноб Бутрос Бутрос Голий-дан миннатдоримиз ва жа-ҳон ҳамжамияти тинчлик иш-ига қўшилган бу ҳиссига муносоиб баҳо беришга ишончимиз комил. Минтақа-да БМТ Бош қотибининг мах-сус эълони жаноб И. Киттани раҳбарлигидаги миссия самарали ишляпти. Бизнинг назаримизда, у тў-планган материал БМТ Хаф-сизлик кенгашининг маж-лисида можаронинг харак-тери ва ҳаракатлантиручи қучлари тўғрисида объек-тив хулосалар чиқариш им-конини бериб.

Шунга қарамай, ҳозирги вазиятга асосланиб, нафа-қат Тожикистонда, бонки-афгон чегарасидаги аҳолига етарлиқ эътибор берил-аяпти деб айтиш қийин. Ўш-бу можаронинг миқёслари ва потенциал, бутун дунёга халф солаётган ҳалокатли оқибатлари ҳали тўла-тўкин аниқлаб этилгани йўқ. Фу-рсатдан фойдаланиб, мен Бош ассамблея сессияси-нинг қатнашчиларини маз-кур муаммонинг ҳал қилиш йўллари тўғрисида ўзлари-нинг амалий фикр-мулоҳа-заларини билдиришга қа-қираман.

Ўзбекистон Марказий Осиёда хавфсизлик, барқар-орлик ва ҳамкорлик маса-лалари бўйича БМТнинг доимий ишловчи семина-ри қачирлишини аниқ му-ддоо деб ҳисоблайди. Тинчлик ўр-натилган қадимий анъана-ларга эга бўлган, халқаро ҳамкорлик ва миллатлараро тоғувлик руҳи билан йў-ғирлан шаҳар сифатида Тош-кент БМТнинг ана шундай семинари ўтказиладиган жой бўлишга тайёр. Доимий иш-ловчи семинарда жаҳонда умумий хавфсизлик сис-те-матини доирасида ва БМТ Нишонининг 52-моддасига мувофиқ мафқарадор мам-лакатлар Марказий Осиё-да минтақавий хавфсиз-ликнинг ишончли тизимини вужудга келтириш им-кониятларини муҳокама қил-о-лур эдилар. Бундай ти-зим можаролар ва урушлар юзга келган ҳолларда тинч-лиқни сақлаш ва қайта тик-лаш борасидаги чора-тад-бирларни, жумладан, тинч-лиқни ва чегараларнинг ях-лиштириш бўлими билан тинч-лиқни бўзмоқчи бўлган-ларга қарши дипломатик, молиявий, иқтисодий ҳамда бошқа тусдаги коллектив жазо чораларини қўзда ту-тиш, ушбу минтақада бар-қарорлик ва мустақам тинч-лиқни ўрнатиш бўйича БМТ учун тавсияномалар ишлаб чиқиши мумкин бў-лур эди.

Ўзбекистон жаноб Бутрос Бутрос Голийнинг 1993 йил 31 январда хавфсизлик ке-нгашида баён қилинган «Тинч-лик қўра тартиби»да тақ-лиф қилинган, ер юзида хавф-сизликни таъминлашда жа-ҳон ташкилотли сифатида БМТнинг янги ролига эри-шиш йўллари қўллаб-қув-ватлайди. Биз БМТ Бош қоти-бин жаноб Бутрос Бутрос Голийни Марказий Осиё минтақасига, жумладан, Ўз-бекистон Республикасига ке-лишга тақлиф қиламиз. Ишончим комилки, БМТ ва унинг Бош қотибининг обрў-эътибори ушбу минтақада воқеалар салбий ривожла-нишининг олдини олиш ва бунга йўл қўймаслик им-конини беради.

«Кун тартиби»да жаноб Бутрос Бутрос Голий ҳо-зирги дунё учун можаро-ларнинг олдини олиш дипло-матияси аҳамиятига катта эътибор беради. Бу эса бизнинг нукта назаримиз-га тўла мос келади. Мана шу юксак халқаро минбар-дан туриб, БМТни ўзининг

тинчликпарвар фаолиятини, айниқса, можаролар чиқа-диган жойларда тинчлик ўрнатиш фаолиятини янада қучайтиришга қақирлини истардим.

Шуни эътибор этишга тўғри келадик, кўп ҳол-ларда нуфузли халқаро таш-килотлар можаролар вазия-тида, ёфодали айтганда, ёнги ҳиди эндигина чиқа-ётган пайтда эмас, балки бата-мом лозуллаб кетганда, бар-тафари этиш қилиш бўлиб қолганда кейингига эъти-бор бера бошлайдилар. Жа-ҳон ҳамжамияти можаролар қучайишининг олдини олиш мақсадида кўп ҳоллардаги бефарқ кузатуви ролдан қат-тил қочиб қолган. Мақо-мига ўта бориши керак.

Шу муносабат билан БМТ Хафсизлик кенгаши ҳузу-рида юзга келаятган халқ-аро можароларни тақлиф қи-лиш ва оқибатини белги-лаш бўйича махсус гуруҳ ташкил этилиши мақсади-да мувофиқ деб ҳисоблаймиз. Бундан мақсад тегишли қи-ллар қабул қилиш учун Хафсизлик кенгашига, БМТ-нинг бошқа бўлимларига, бутун жаҳон ҳамжамиятига зудлик билан тавсияномалар тайёрлашдан иборат-дир.

Ҳозирги замон воқеалиги шундайки, бир мамлакат-нинг хавфсизлиги бошқа давлат ҳисобидан таъминла-ниши мумкин эмас. Минтақа хавфсизлигини бутун жаҳон хавфсизлиги муаммолари-дан ажратиб бўлмайди. Шунга асосланиб, Ўзбеки-стон ядро қуролининг бата-мом тугатилиши учун, я-дро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартоманинг самарали амал қилиши ва унинг ҳеч бир муддатсиз узайтирилиши учун ҳаракат қилади. Бизнинг республика-миз ана шу шартоманинг амал қилиш муддатини узайтиришга оид конферен-цияга тайёргарлик музока-раларида фаол қатнашади. Ўзбекистон Марказий Осиё минтақаси ядросиз зона деб эълон қилинишининг қатъий тарафдоридир.

Биз кимёвий қуролини та-ққиллаш конвенциясига қў-шилши тўғрисидаги ҳамда бактериологик қуролини та-ққиллаш муаммолари бўйича зарур музокараларни ҳам масъулият билан ўтказиш ни-иятидамиз. Ўзбекистон Мар-казий Осиё минтақасида кимёвий ва бактериологик қуро-лининг тарқатилиши ус-тидан халқаро назорат ўр-натиш зарур, деб ҳисоблай-ди.

Биринчи навбатдаги му-аммолар орасида нарқобиз-неста қарши умумий саёй-ҳаракатларни қучайтириш масалаларига алоҳида эъти-бор қаратилишини истардим. Биз ана шу иллатга қар-ши қурашда кенг қўлдам ҳамкорлик тарафдоримиз. Жаҳонда ишлаб чиқарила-ётган ва истеъмол қилина-ётган нарқобиз моддалар-нинг талабига қисми Мар-казий Осиёда тайёрланаёт-ганлиги ёки у орқали та-ққиллаб ўттириладиган сир-эмас. Нарқобизнестинг тран-зит йўналишлари бир ми-н-тақада жамланганининг ўзи-ёқ мана шу дахшати ҳо-дасини тугатишда жаҳон ҳамжамияти ўз имконият-ларини жамлаб, ишта солиши учун етарли асос бўлади. Ўзбекистон барча мафқар-дор мамлакатлар ва таш-килотлар билан бу борада ҳамкорлик қилишга тайёр. Нарқобизнестинг қар-ши қурашда биргаликдаги қуч-гайратларни мувофиқлашти-риш учун Марказий Осиё-да БМТнинг минтақавий ко-миссияси тузилишини биз кутлаган бўлур эдик.

Биз атроф муҳитини на-зорат қилиш ва жаҳон ми-қёсдаги экологик фалокат-ларнинг олдини олишда БМТнинг роли қучайтириш-га ҳам ёқлаб чиқая-миш. Мана шу олинган ва-зифани амалга оширишда ҳар жиҳатдан қўмак бе-ришга тайёримиз.

Дунёдаги қўлгана ми-н-тақадан қачин Марказий Осиё ҳам гоят катта миқёс-даги экологик фалокатлар-га оид келяпти. Энг аввало бу Орол денгизи фавқиса-да тааллуқли. Кейинги йиллар-да унинг ҳамжи уч бара-вардан кўпроқ қисқарди,

майdonи икки баравар ка-майди, қирғоқ 80 кило-метрга чекинди, сувнинг минераллашуви даражаси тўрт бараваргача ошди, ҳайдалаётган икки ми-лион гектар ерни қум бос-ди, чанг-тўзонлар бўрони 300 километр ва ундан кўпроқ масофага етиб бора-диган бўлди. Мана шулар-нинг ҳаммаси минтақадаги санитария ҳолатига салбий таъсир кўрсатмоқда. БМТ экспертларининг фикрига қўра, Орол муаммоси ўзи-нинг экологик ва иқти-моий-иқтисодий оқибатла-рини жиҳатидан 20-асрнинг энг катта офатларидан бири бўлиб қолди.

Орол денгизининг ҳалока-ти бутун дунё учун олдин-дан айтиб бўлмайдиган оқибатлар келтириб чиқа-рмоқда. Биз жаҳон ҳамжа-мийи миқёсда муносабат қи-либ, Оролни ва Оролбўйини қу-чайтиришда ёрдам беришга қа-қираман.

Фалокатнинг ҳақиқатан ҳам жаҳон миқёсда экан-лигини эътиборга олиб, Ўз-бекистон БМТнинг Орол муаммоси бўйича махсус комиссияси ташкил қилини-шини ёқлаб чиққан бўлур эди. Бу комиссия минтақа-даги ҳукуматлар билан ке-лишган ҳолда ва БМТнинг имкониятлари орқали халқ-аро қучлар ва маблагларни мана шу экологик фокна-ни бартафари этишга жалб қилган бўлур эди. Дастлаб қи-дамм сифатида мазкур комиссия ушбу муаммо бў-йича Нукус шаҳрида БМТ ҳомийлигида халқаро конфе-ренцияни тайёрлаши мум-кин. бўлур эди.

Хонимлар ва жонбояр! Ўзбекистон «соғуқ уруш» туғатиш даврида мустақил бўлди. Ана шу давр БМТ ва жаҳон ҳамжамияти олдин-да йиғилиб қолган муаммолар-нинг жамини жаммунига сер-галик билан янгича баҳо беришни тақозо қилади. Биз Шимолдаги тараққий-ётган мамлакатлар билан Жанубдаги ривожланаётган давлатлар ўртасида ҳади-сираш қучайганлигидан ха-вотирдамиз. Шарқ билан Ғарб ўртасида мавжуд ав-вал бўлган мафкуравий му-росасизлик эндиликда мил-лий ва диний заминдаги муросасизлик билан алма-шаётгани хусусида таассуф билдирамиз. Биз ақидапа-растик, экстремизм, тер-рорчилик тамойилларининг қучайганлигидан ташвишда-миз.

Бизнинг назаримизда ву-жудга келган шароитда ин-соният тараққиётини чигал-лаштириб юбориши мумкин бўлган янги можароларнинг олдини олишда аниқ БМТ асосий восита бўлиши ке-рак. Шу муносабат билан биз БМТнинг энг муҳим органи — Хафсизлик кенга-ши ҳозирги дунёнинг иқ-тимой-иқтисодий, этник-ма-даный, диний, маънавий жиҳатдан гоят хилма-хил-лигини баб-баравар тарзда акс эттириши, ўзининг тар-киб тоған консерватив ту-зилмасини қайта қўриб чи-қиши учун ҳам самарали чора-тадбирлар белгилан зару-рати ниҳоятда етилди, деб ҳисоблаймиз.

Жаҳон халқлари янги минг йиллик бўсағасида ту-рибдилар. Улар ўз келажак-ларининг порлоқ, истиқбол-ли бўлишини истайдилар. Жаҳон миқёсдаги мафку-равий қарама-қаршиликлар-нинг агард-тўнтарлари ўт-мишда қоляпти. Халқлар-нинг тинчлиги, ҳамкорли-ги, ўзаро хавфсизлигидан бошқа йўл йўқ эканлиги қатъий ишонч ортиб борапти. Ҳақиқатан ҳам, инсония-тинг эртанги кун қандай бўлар экан? У янги давр-га қай ҳолда кириб бора-ди. Ўтмишининг оғир ме-росини бартафари эша оладими? Ўзаро ҳади-сираш, ишонч-сизлик, ҳукм ўтказиш ҳол-лари йўқ бўлиб кетганда давлатлараро муносабатлар-да рўй-ростлик ва самими-лиқнинг шундай даражаси-га эришадими? Миллатлар ҳамжамиятининг келажги ма-жаз саволларга берила-диган жавобларга боғлиқ.

Ўзбекистон жаҳон ҳамжа-мийининг муштарак ма-фқаралари билан узвий бо-ғиқ ҳолда, унинг замона-вий ривожланиш даражаси-га мос бўлган чунқур де-мо-кратик жараянлар ўзига-да устувор миллий мақсадлар-га эришиш сари қатъий билан бориш нииятидир. Ўзбек халқини инсония-тинг ягона оиласида осон бўлмаган, аммо буюк не-ла-жак кутаётганлигига ишо-нимиз комил.

Эътиборингиз учун ташак-кур!

ФЕРМЕРЛАР ФАОЛИЯТИГА БАҒИШЛАНДИ

Сурхондарё вилоятида Ўзбекистон Президентининг фермер (деҳқон) хўжалиқ-ларини ташкил этиш ва ривож-лантириш тўғрисидаги фар-монлари, ҳукуматимизнинг қишлоқда қўшимча иш жой-ларини вужудга келтириш тўғрисидаги қарорларининг бажарилишига бағишланган республика семинари бўлиб ўтди. Йилгили Президент ҳузуридаги Давлат назорати қўмитаси ташаббус билан ўтказилди.

Семинар иштирокчилари вилоятда ибратли ишлар амалга оширилаётганлигини таъкидлашди. Ҳозир 635 фермер (деҳқон) хўжалиги ишлаб турибди. Муҳим иш айниқса, Жарқўрғон, Шўр-чи, Олтинсой, Термиз райо-нларида яхши ташкил қилин-ган.

Йилгили иштирокчилари Термиз районидида «Дуст-

лик» жамоа хўжалигининг «Мангузар» фермер хўжали-гида бўлишди. Унга 50 гек-тар ер ажратилган. Давлат 2 миллион сўм қара берди. Ҳозир 50 бош қорамол, 60 бош қўй, 150 парранда пар-варишланмоқда. Шу йил-нинг ўтган даври мобайнида давлатга 25 тонна гўшт топ-ширилди. Келгуси йил эса 50 тонна гўшт етиштириш мўлжалланмоқда. Ҳозирга-ча қўрилган фойда 3,5 мил-лиард сўмни ташкил этапти.

Иштирокчилар Музработ районидидаги Шеробод дон маҳсулотлари корхонасининг ёрдамчи хўжалигида ҳам бўлишди. Бу ерда 350 бош қорамол, 130 бош қўй, 14 бош йилқи бор. 3 гектар ер-да боғ ташкил қилинган. Ёрдамчи хўжалик корхона меҳнат аҳлини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъмин-

лашда ибратли ишларни амалга оширмоқда. Масалан, ҳар ойда ҳар бир ишчига ар-зон нархда 7 килограмдан гўшт сотилмоқда.

Семинарда вилоятлар деҳ-қончилик-саноат уюшмалари раислари, хўжалик раҳ-барлари қатнашдилар. Рес-публика Президенти ҳузури-даги давлат назорати қўми-таси раиси ўринбосари Б. Раҳмонов, қишлоқ хўжалиги вазири Н. Қаюмов, Ўзбеки-стон қишлоқ хўжалиги фанла-ри академияси президенти вазифасини бажарувчи С. Усмонов, «Тадбиркор» банк қўшиғи А. Юсупов янги-дан иштирок этишди, фермер хўжаликлари олдида турган вазифалар тўғрисида атрофлича тўхталдилар.

К. БАҒИШЕРОВ,
Ҳ. КАРИМОВ,

ҚИШЛОВГА ШАЙ

Бешариқ туманидаги «Я-кату» ширкатлар уюшмаси-га қарашли «Бешкапа» сут-товар фермаси илғорлар қа-торига қиради. Бир пайтлар ферма юлдузлари ҳар сир-дан 3.850 килограмдан сут соғиб олган эдилар. Ўша даврда ситирларнинг акса-рияти жайдари эди.

Яқинда ширкатлар уюшма-си кенгашининг ёрдами бил-лан пода бутунлай янгила-ниб, қора-ола зотли ситир-лар билан тўдирилди. Вете-ринария хизмати яхшиланди.

Ҳозир бу ерда 145 соғин ситир ва 40 бузоқ парва-риш қилинапти. Ситирлар я-хши парвариш қилинаётганли-ги туфайли говмишларнинг сутига сўт қўшилиб, маҳсул-дорлиги ошиб борапти.

Ўтган тўққиз ой давоми-да давлатга 275 тонна ўрни-га 289 тонна сўт топширил-ди. Ситирлардан режадаги-дан кўп — 126 бош соғлом бузоқ олинди. Моллар вази-ри ҳам ойма-ой ортиб бораёт-

ти. Сабоҳат Абдуллаева, Нанма Эргашева, Бўстони Қўшматова, Саодат Михле-ва каби зарбдорлар кунига ҳар ситирдан 10—12 кило-грамдан сут соғиб олиш-моқда. Бригадир Баҳодир Эҳсонов, зоотехник Турда-ли Раҳмонова ва мол дўхти-ри Шамсиддин Гўйсидиновлар ишни пухта ташкил этган-ликлари сабабли озуқанинг барча тури ортинг билан ғамлаб олинди.

Қ. МАМАТОВ.

Бекобод туманидаги «Ўзбекис-тон» жамоа хўжалигининг пудрат-чиси Салимбой Абдужабборов (су-ратда) ўғиллари Эркин ва Рустам-

жон билан 27 гектар бедазорни парвариш қилаётир. Ҳозир озуқабоп экни беш марта ўриб олинди. Б. САФАРОВ олган сурат.

КУЗГИ ДОН ЭКИЛМОҚДА

Бу йил Қашқадарё вилоя-тида 344 минг 600 гектар ерга кузги дон экилади. Шу-нинг 2249 гектари сугур-ладиган майдонларга тўғри

келади. Ҳозиргача 2300 гек-тардан зибд ерга уруғлик қалаб бўлибди. Бу ишга Қарши, Муборак, У. Юсу-пов, Баҳористон районлари

деҳқонлари ўзларининг му-носоиб ҳиссаларини қўши-лар.

Экин вилоятнинг барча районларида қизғин давом этмоқда. Бунинг учун зарур мадонлар сифатли шудгор-дан чиқариляпти.

И. АМИРҚУЛОВ.

«Қишлоқ ҳақиқати»га жавоб берадилар

ВАЗИФАСИДАН БЎШАТИЛДИ

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг шу йил 11 сен-тябры сониде «Пахта қарвонини қабул қилишга шайми-сиз?» сарлавҳали танқидий мақола босилган эди. Унда Чиноз пахта заводидидаги нуқсонлар, корхонада янги

ИЖАРАЧИЛАР

АХДИ

Қарши районидagi С. Раҳимов номида жамоа-шаркат ҳужалигининг Раҳман Норов бошлиқ бригадаси ижарачилари ҳужаликда биринчи бўлиб галаба ҳужжатига имзо чекиди. Ҳар гектар ердан режадаги 26,7 центнер ўрнига 30 центнердан сифатли хом ашё йиғиштириб олинди. Заршунослар ҳисобдорликни 40 центнерга етказиш учун курашмоқдалар. Шунингдек, жамоанинг Акрам Хидиров, Оруз Саидов етакчи бўлган бригадалари ҳам марра сари йиғиштирилмоқдалар.

Жамоа далаларидаги 1.149 нафар теримчининг ҳар бири кунга 60—70 килограммдан оқ олтин йиғиштириб олиб хирмонга барака киритмоқда. Деҳқонлар жорий йилда 1.640 гектар майдонда ғўза парвариши қилиб, 4,5 минг тонна ўрнига 5 минг тонналик хирмон бўлиб етиштиришди.

Масвуси пухта таралдур кўрган эди, — дейди ҳужалик раҳбари Сулей Абдиев. — Шу бонс суръат кун сайин охиб бормоқда. Ҳозир 48 та терим агрегати шай турибди. Бугун-эрта улар пайкалларга киритилади. Режани 20 октябрда бажариши шўжламоқда. Теримда кўпингкилограммчиларнинг ҳиссаси катта бўлмади. Моҳирлар Қаршиева, Жаҳил Тўраева, Зейда Асенова, Фароғат Ҳасимоваларнинг ҳар бири кунга 160—170 килограммдан дурдона термоқда. Уларнинг ҳар бири ҳозирга 3—3,5 тоннадан оқ олтин йиғиштириб олинди.

Райондаги «Намуна», «Қовчи», Чўли ота номида жамоа ва шаркат ҳужаликларда ҳам суръат кун сайин охиб бормоқда.

Ш. СУЛТОНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»
муҳбири.

Каттақўрғон туманидаги «Зарафшон» жамоа ҳужалигида пахта йиғим-терим масъулсини уюшқонлик билан ўтказиш, етиштирилган ҳосилни нест-нобуд қилмай қисқа муддатда териб олиш юзасидан Самарқанд вилоят ҳокимиятининг маслаҳат-кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашда вилоятдаги пахтачилар туманлари ҳокимлари, давлат ва жамоа ҳужаликлар раҳбарлари, қишлоқ ҳужалигига хизмат кўрсатувчи бирлашма, корхона, таш-

Хонда районидagi Ш. Раҳимов номида жамоа ҳужалигида сиз суратда кўриб турган Шахло Қониковани яхши билишад. Чунки Шахло бошчилиги қилаётган пудратчи эвено бу йил ҳар қачонгидан кўп оқ олтин йиғиштириб олишни ният қилишган.

Ж. ҚОЗОҚОВ
олган сурат.

Сабоҳат Эргашева Шофиркон туманидаги «Ҳайдаробод» жамоа ҳужалигининг илғор теримчиси. У кўпингкилограммчилик ҳаракатига қўшилган ҳолда фидокорона меҳнат қилаётган.

СУРАТДА: пахтазор юлдузи С. Эргашева.

К. КАРИМОВ
олган сурат.

ЭНГ МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

килотларнинг бошлиқлари, мутахассислари, пахта қабул қилиш ва қайта ишлаш корхоналари мутасаддилари иштарик эдилар. Вилоят деҳқончилиги санаяти уюшмаси раиси С. Остонов маъруза қилди. У ялпи теримга тайёргарликнинг аҳоли ҳақида батафсил гапирди.

— Пахтакор учун ниҳоят-

да оғир келган жорий йилда, — деди нотиқ, — дала-ларда режада кўзда тутилган 286 минг тонналик пахта ҳосили етиштирилди, де-йишга асос бор. Йиғим-те-римни уюшқонлик билан ўт-казиш учун барча шарт-шароитларни яратмоғимиз ке-рак. Айни пайтда ёниги, мойлаш материаллари, эҳ-

тиёт қисмлар ва бошқа иш-лаб чиқариш воситалари қимматлашиб кетди. Шу бо-ис пахтачилар ҳужаликлари-нинг қарзи 27 миллиард сўм-дан ошди. Шундай экан, те-римни уюшқонлик, тежам-корлик билан ўтказасанга қарздан қутулиб қамиди 6—7 миллиард сўм қўшимча даромад қилишимиз мумкин.

Шунингдек, у вилоятда келгуси йил 300 минг тонна ғалла етиштириш деҳқонлар олдига турган муҳим вазифалардан бири эканлигини таъкидлади.

Кенгашда Самарқанд вилояти ҳокими П. Абдурахмонов миришкорлар олдига турган долзарб вазифалар хусусида атрофлича тўхталди.

Э. САФАРОВ.

Бухоро. Тарихи тилларда дoston бу кўна юрт халқи заҳматқошлиги, бағрикенглиги ва меҳмондўстлиги билан довг таратган. Меҳнати таҳсин ва офаринга лойиқ мардона эл ўтган йил қишлоқ ҳужалигининг барча соҳаларида ҳам юқори кўрсаткичларга эришган эди. Пахта, пилла, дон, гўшт, жун, мева-сабзавот ва бошқа маҳсулотлар режаси орғини билан бажарилган. Айниқса, пахта етиштиришда ва уни нест-нобуд қилмай қисқа муддатда йиғиштириб олаётган сотишда қарвонбошлиқни кўздан беришмади. Ўзинг даромаддан руҳланган заршунослар жорий йилда ҳам ризқ-рўзимнинг асосини омили бўлган «оқ олтин»дан тоғдек хирмон уюш иштиёқда фидокорона меҳнат қилишмоқда. Айни паллада миришкорлар эрта кўламадан бошланган машаққатли меҳнатлари самарасини кўриш учун бор имкониятларни ишга солиб ишламоқдалар. Утган йилги тажриба, билим ва сафарбарликни бу йилги теримда ҳам қўллашга азамат деҳқонлар давлат хирмонида пахта топириш кунлик кўрсаткичини йиллик режага нисбатан 3—3,5 фойга олиб чиқишга муваффақ бўлишмоқда. Биз Бухоро билан телефон орқали боландик.

— Ҳозирги қуёшли кунларнинг ҳар бири дақиқаси ғанимат. Егин-сочинли кунлар бошланса меҳнат уюмдорлиги пасайди. Режа бажарилиши орқага сурлади. Ҳосил сифати бузилади. Буни ҳар бир деҳқон яхши англаб турибди, — дейди вилоят агросаноат бирлашмасининг раиси Иброҳим Раҳматов: — Шу сабаб бутун куч ва эътиборни пахта йиғим-теримига қаратганми. Ҳозир даладаги 106 миңдан зиёд теримчи ва пудратчилар ишлаб турибди. Барча туманларда дефляция ишлари тугатилди. Кеча пахтазорларга 400 та машина киритилди. Улар бункеридан 1300 тонна пахта тўкилди. Бу йиллик машина терим кўрсаткичининг бир фойзини ташкил этди. Яна 870 та машина эгач бошида турибди. Эрта-инди ялпи машина терими бошланади. Олот, Қорақўл, Пешку, Гиз-

Бундай ҳужаликлар кўп. Йиллик режани 5 октябрда бажаришга аҳд қилишган Пешку туманидаги «Богмусо» жамоа ҳужалиги, Олот туманидаги «Шарқ юлдузи», «Ўзбекистон», Файзулла Хўжаев номида ва «Бухоро» жамоа ҳужаликлари терим суръатини бир дақиқа бўшаширмай, меҳнат қилишадиган. Агар иш шу зайдда олиб борилса бир ҳафтадан сўнг туман пахтакорлари галаба ҳужжатига имзо чекади.

Эзаро мусобақадosh бўлиб ишлаётган Қорақўл туманидаги «Пайкент», «Тошкент», ва Карл Маркс номида жамоа ҳужаликлари режани узогий билан 5 октябрда ба-

мати катта бўлапти. Қорақўл туманидаги «Тошкент» жамоа ҳужалигининг моҳир теримчиси Малахот Нўллеванинг мавсум бошидан буюн терган пахта 9,5 миң килограммга етди. У кунга хирмонга 270—280 килограммдан «оқ олтин» тўкиб бошқа теримчи қизларга ўрнак бўлапти. Унинг мусобақадosh — Бухоро туманидаги «Янги турмуш» жамоа ҳужалигининг чевар теримчиси Абдоллаб Эгдоров эса мавсум бошидан бери 7 миң килограмм моҳир териб кунлик меъёрини 200 килограммга олиб чиқмоқда. Олот туманидаги «Пахтакор» жамоа ҳужалигининг чевар теримчиси

номли жамоа ҳужалиги меҳанизатори Рўзқул Очлов эса кунлик маромини 12 тоннага етказиб пахта термоқда.

Меҳанизаторларнинг иш кўрсаткичлари якунланиб турибди. Ғолиблар битта 100 миң сўмлик, битта саксон миң сўмлик ва битта 50 миң сўмлик мукофот таъсис этилган. Қўчма амбулатория, савдо автодўконлари, маиший хизмат шаҳарчалари шийонларга қўйрилган. Айни дамларда йилликлар колхозчиларнинг иккинчи уйига айланган. Телевизио, радио ва матбуот хабарлари мунтазам эшитилиб турилибди. Улар ҳузурида таниқли санъаткор ва шоирлар ташриф буюришиб меҳнатчилар мароқли ҳордиқ чиқаришлари учун ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Меҳанизаторларга яқиндан ёрдам бериш учун кўча устоналар машиналар ишлаб турган далага келган. Бирор техник нуқсон содир бўлса, дарҳол шу ернинг ўзидан бартафат тўкиб, созланади. Бу машиналарнинг уюмли ишлаши учун имконият бермоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига кўра, қўлда терилмаётган ҳар бир килограмм пахта учун 25 сўмдан, машинада терилган ҳар бир тонна пахта учун эса 850 сўмдан ҳақ тўлабми. Уйлаймики, халқимиз бу йил ҳам маррага ёруғ юз билан биринчилар қаторида етиб боради.

Раҳмонли АКБАРАЛИЕВ
суҳбатлашди.

Суръату сифатда илдам Бухоро!

дуюв, Шофиркон ва Бухоро районлари теримда пешқадамлик қилишмоқда. Бухоро шаҳри шу кунгача йиллик режанинг 93 фойзи миқдорда пахта топириш зарвонбоши бўлиб турибди. Унинг изидан Олот тумани пахтакорлари келаяпти. Шу тумандаги «Олот» жамоа ҳужалиги йиллик режани етти кунда, 27 сентябрда бажариб бўлди. Қабул пунктларига 830 тонна сифатли хом ашё топирилди. Ҳужалик аъзолари даладаги ҳосил қўғини чамалаб чиқиб, яна 600 тонна «оқ олтин» топиришга аҳд қилишди.

жаришга аҳд қилишган. Пешку туманидаги «Янги-обод», Нўллов Эргашев номида жамоа ҳужаликлари ҳам раҳман ортдан далил надам ташлаб боришмоқда. Қўшни Шофиркон туманидаги «Ҳайдаробод» жамоа ҳужалиги эса пойгада пешқадамликни кўздан бермай келаяпти. Бухоро туманидаги «Ипакчилик» жамоа ҳужалиги деҳқонлари маррага етиб келишди. Жамин давлатга 280 тонна сифатли хом ашё сотди.

Ҳосил хирмонини юқори кўтаришда албатта теримчи ва меҳанизаторларнинг хиз-

Гулзода Раҳимова ҳам шу кунгача хирмонга 6000 килограмм пахта териб тўкиди. Бундай илғор теримчи қизлар жулда кўп.

Дастлабки кунданок ишни уюшқонлик билан олиб бориб, хирмонга баракали ҳисса қўшаётган моҳир меҳанизаторлар ҳам кўпчилиги ташкил қилиди. Олот туманидаги «Олот» давлат ҳужалиги меҳанизатори Баҳодир Қиличев кунга 4 тоннадан пахта тўкиб, ўз ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда. Унинг машинада терган пахта 193 тоннадан охиб кетди. Қорақўл туманидаги Карл Маркс

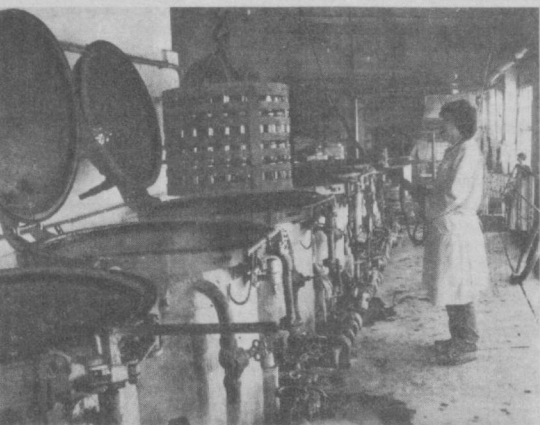
Қайта ишлаш
саноати

БОҒЛАРГА TUTAШ КОРХОНА

Иштихон туманидаги Мурод Жураев номида жамоа ҳужалигининг консерва корхонасида айни кунларда иш қизиган. Бог-роғларда, дала-ларда етиштирилган мўл ҳосилнинг ўз вақтида териб олиниши ва нест-нобуд қилинмай мураббо, шарбат, қиёмга айланиши корхона жамоасининг фидокорона меҳнатига боғлиқ. Бунга тўғри англаган ишчилар ҳақиқатини ғанимат билиб унум билан тер тўкишапти. Шунинг натижасида бир кеча-кундузда 40—50 миң

шартли банка маҳсулот ишлаб чиқариляпти. Айни дамда корхона қувватини янада ошириш, қиш дастурхонига олма, узум, беҳи, қовун-тарвуз, қуртилган мевалар, ўрик, майиз сақлаш омборхоналарини кенгайтириш имкониятлари ҳам эътибордан четда қолгани йўқ. Ана шу мақсадда зарур дастгоҳлар келтириш, бир қанча қурилиш ишларини амалга ошириш мўлжалланмоқда. Корхонада барча жараёнлар механизация асосида амалга ошириляпти. Бун-

дан ташқари ишчи-хизматчиларга зарур шарт-шароитлар яратилган. Дам олиш, ювиниш, кийимларни алмаштириш хоналари замонавий қилиб жиҳозланган.

Бир сўз билан айтганда, қаерда тартиб-интизом ҳамда моддий манфаатдорлик яхши йўлга қўйилган бўлса, уша жойда соф даромад бор, ишчиларнинг юзиде табассум, қалбида қувонч зоҳир. Зеро, яхши ният — яхши мол, дейдилар. Юрагига эзгуликларни тугиб олган Мурод Жураев номида жамоа ҳужали-

гидаги консерва корхонаси ахли ҳам, ютуқларини тобора кўпайтирмоқда.

Бу хайрли ва тўқинлик йўлидаги яхши ишларга тadbиркор хонас раҳбари Толиббой Аҳмедов бошқош.

Е. ТўЛҚИНОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Корхонанинг жанжур ҳодимларида Кимёхон Синдурова. 2. Ишлаб чиқариш тармоқларидан бирида.

Х. СОЛИХОВ
олган суратлар.

Вилоятлардаги бош
муҳбирларимиз ёзадилар

АЧЧИҚЎЛ ИНЪОМИ

Шерали Ашуралиев уста заршунос эди. У чўлда фидойилик кўрсатди. Мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратди. Унинг шоғирлари ҳозирги кунда илғор жамоаларни бошқаришмоқда. Бахтга қарши Шерали ака ўйлаган режаларини охиригача етказолмади — оламдан барвақт кўз юмди.

Унинг ишини шоғирлари, хусусан укаси Маматқарим Эгамбердиев давом эттиряпти. У Задарё районидagi «Украина» давлат ҳўжалигига бошчилиги қилаёпти. Бир вақтлар мазкур ҳўжалик қолоқлар сафиде эди. Янги директор инсон омилига эътиборни кўчайтирди. Кадрларга нисбатан талабчанлигини оширди, мутахассисларни, ерни, техникани эъозлади. Вақт ўтиши билан ишлар юриша бошлади. Давлатдан сурункасига қарз бўлиб келаятган совхозда барча соҳа бирдек ривожлана бошлади. Валижон Отабоев, Одилжон Чўтанов каби бўлим бошқарувчилари хайрли ташаббусларининг бошловчилари бўлишди. Омад келган йиллар ҳар гектар ердан 25 центнердан хирмон кўтаришди.

Пахтачилигини ривожлантиришда пудрат муҳим омил бўлди. Шунингдек, барча бригадаларда ёрдамчи ҳўжаликлар ташкил этилди. У ерда қўй, парранда боқилапти. Шунинг ҳисобидан мунтазам равишда тушқин овқат, чой тайёрланапти. Бунёдкорлик ишлари авж олди. 150 хонадон ҳовли тўйларга ўтказди. Аҳоли ичимлик сув ва табиий газдан баҳраманд. Тегиримон, обжувоз қуриляпти. Буларнинг ҳаммаси деҳқонлар кайфиятини кўтармоқда. 2.600 гектар пахтазорда йиғим-терим қизғин олиб бориляпти. Мусобақа зарбдорлари суръатга-суръат қўшишмоқда.

А. ҚУРОНОВ, пахтакор.

ХАРИДОРГИР

Шаҳрисаб шаҳридан Мироқ посёлкаси томон юрсангиз сўлим бог-роғлар эътиборингизни тортади. Йўлнинг ўнг томонида шарқираб оқаятган зилол сув эса баҳри дилингизни очади. Далалар, боглар «Наврўз» жамоа-шаркат ҳўжалигига қарашли.

Ҳўжалик Ҳисорак сув омбори ва Ҳисор тоғлари билан уралган. Деҳқонлар барча қийинчиликларни мардона енгиб мўл мева, сабзавот етиштиришди. Айни кунларда, неъмат эл дастурхонига тортиқ этилмоқда. Тумандаги айрим болалар муассасаларига ҳам ширин-шакар мевалар жўнатишмоқда. Уста соҳибкор Нурулло Зейдуллоев етакчилик қилаётган жамоа олхўридан баракали ҳўсиль олди. Ниятлари 50 тонна мева, 130 тонна узум топиришди. Зебо Носирова, Норхот Мўхаммадиева, Фароғат Рўзиева, Розия Норова каби шаркат аъзолари кунлик маромини орғини билан адо этишляпти. Маҳсулотнинг бир қисми қайта ишлаш цехларига ўтказилляпти. Шу ернинг ўзиде мева қуриш шехи ишта туширилганлиги айни мўддао бўлди. У исрофгарчиликнинг олдини оляпти, иқтисодни мустаҳкамлямоқда.

Ҳўжалик Россиянинг санаят шаҳарлари билан шартномалар тўзган. Айирбошлаш йўли билан қурилиш матери-аллари келтириляпти. Чорвачилик ҳам ривожланишда. Озуқакорларнинг самарали меҳнатлари туфайли қишлоғга пухта тайёргарлик кўрилямоқда.

Р. НОРОВА, соҳибкор.

ГАЛАОСИЁ ГУЛЛАРИ

Яхши жиҳозланган кўркам хонада жажжи ўғил-қизлар қўшиқ айтишляпти. У ҳурунғи қўшиғи. Ўзбек, қозоқ, туркман, татар ва бошқа миллат болалари жўшиб қўйлашмоқда. Мазакур болалар богчасидаги тарбия ишлари қўпчилик томонидан эътифдор этилаётганлигини бонси бор. Муай-ра — татар фарзанди Равиля Ўзбекова жамоага моҳирлик билан бошчилик қилипти. Шахсий ташаббуси туфайли кент ободончилик ишлари амалга ошириляпти.

Тақдир тазороси билан Бухорога келган қиз афсусланади. Ўхшашлар брдамиде ҳаётда ўрнини, бахтини топти. Ўзи каби меҳнатсевар Ринат исмли йигит билан турмуш кўрди. Ҳозирги кунда унинг Рафиқ, Рафзал, Рамил сингари фарзандлари бор. Муайра богчадаги жажжаларга ҳам меҳр-муҳаббатни пайванд этапти. Сония Бобоева, Валентина Чжен, Жумагул Эгамова, Фариде Солиқова, Бахшанда Раҳматовлар билан ҳамкорликда фойдала усулларни кент қўллапти.

С. ҲАМРОЕВА, тарбиячи.

АРЗОН ВА БЕМИННАТ

Қурилиш ва санаятда қўлбал ишлатиладиган пайвандлаш ишларини кишлоқда тасаввур этиш қийин. Сариосиёликлар илгари уни Тожикистоннинг турли шаҳарларидан келтиришарди. Бу чикимни кўпайтирар, муаммо устига муаммо туғдиради.

«Тўғон», «Платина» кичик корхоналари бошлиғи Асадулла Каримов мутахассислар ёрдамида мушкулни осон қилишга киришди. Фойдаланилмаётган биналардан би-рини танлаб олди. Қисқа вақт ичиде керакли асбоб-ускуналар ўрнатилди. Иزلанувчанлик туфайли маҳсулот си-новдан муваффақиятли ўтди. Ўндликда арзон кишлоқдор истеъмолчиларга мунтазам етказиб бериляпти. Соатига 44 куб метр беминнат ёнлиги ишлаб чиқарилямоқда. Еки бир кеча-кундузда 150 та яқин баллон тўлдирляпти. Таъкидлашларича маҳсулот Сариосиё, Ўзун, Денов туман-лари бинокорлари ҳамда санаятчиларига икки баравар арзонга тушляпти.

«Алпомиш» кичик корхонаси мол айирбошлаш йўли билан Россия вилоятларидан ёғоч ва бошқа уил қурилиш материалларини келтириб аҳоли ҳамда ташкилотларга сотади. Яқинда туман ҳокимлигининг қарори билан кичик корхона базасида Ўзбекистон металлургия санаяти кон-цернига қарашли «Чермет» фирмасининг бўлими ташкил этилди. Демак, Ўзун, Сариосиё туманлари аҳолисига кат-та қулайлик яратилди. Аввал тўлганган металллар Ҳайр-обод металл парчалари қабул қилиш корхонасига топи-риларди. Ўндликда санасолорликка, ҳўжасизликка бар-ҳам берилади. Ашурова номида, Очидилев номида жамоа ҳўжаликлари, Ўзун ўрмон ҳўжалиги, қатор мактабларнинг жамоалари корхонага металлмон топири-ди. Хайрли ишдан барча баҳраманд. Корхонанинг жан-куяр ишчиларидан Хуррам Қурбонов, Насрулла Хожиев фаолиятдан қўпчилик хурсанд. Яқинда аҳил жамоа Беко-бод металлургия комбинати билан Ўзаро шартнома тўзди. Демак, ишлар янада ривожланади.

Қ. ҚУРБОНОВ, ишчи.

ҲУНАРМАНДИЧИЛИК
РИВОЖЛАНЯПТИ

Уйчи туманида халқ ис-теъмоли моллари ишлаб чи-қаришни кўпайтиришнинг барча имкониятларидан оқ-лона фойдаланилмоқда. Бу-гунги кунда кичик корхона-лар тобора кўпаймоқда.

Уларнинг ташкил этилиши билан маҳсулот ишлаб чи-қариш ортмоқда, ишчи ўри-лари яратилмоқда. Жумладан, Ёрқўрғон қи-лоғида «Бехўд» кичик дав-лат корхонаси ташкил этил-ганга ҳам унча кўп вақт бўлгани йўқ. Ҳозир бу ер-да ўттизта янги ҳўнарманд ишляпти. Болалар кийими тўкишга яхтисолашган кор-хона қисқа фурсат ичиде бу-юртмачиларга икки миллион сўмликдан зиёд маҳсулот жўнати.

Республика Вазирлар Маҳ-камасининг маҳаллий санаят корхоналари, маиший хиз-мат кўрсаткичи давлат та-сарруфидан чиқариб, хусу-сийлаштириш юзасидан қа-бул қилган қарори Қосоний шаҳри ва туманида янчил

Т. СУЛТАМОНОВ.

ЧИРОЙЛИ,
ПИШИҚ

Гулистон шаҳри дўконла-рида ёшлар учун хорижийки-дан қилишмайдиган кийим-кечаклар пайдо бўлди. Улар «Наби» фирмаси кўрган янги цехда тикилмоқда.

Фирма икки йил олдин ташкил этилган эди. Шу вақт ичиде уна машҳур бў-либ кетди. Кўпгина корхона-лар компьютерлар харид қи-лиш ва уларнинг ишини йўлга қўйишда, зарур мате-риалларни олишда ёрдам бер-гани учун «Наби» фирмасига миннатдорлик билдирмоқда. Фирма Тошкентда, Москва-да, Санкт-Петербург ва Но-вороссийскда, Екатеринбургда, МДХ мамлакатлари-даги бошқа шаҳарларда ва-колатхона очган. Олиная-ган фойда ишлаб чиқаришни кенгайтиришга сарфланмоқ-да — ҳозир яна бир йирик тикувчилик дехи қурилмоқ-да.

(ЎЗА).

БИР ПИЁЛА ЧОЙ ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

Тўрткўлнинг 120 йиллиги олдида

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони билан шу йил ноябрь ойида Тўрткўл шаҳрининг 120 йиллиги тантанали нишонланади. Қорақалпоғистонда бу йилнинг шаҳар ўзига хос тарихга эга. Ҳозир бу ерда 45 минг аҳоли истиқомат қилади. Ўнлаб маданий-маиший бинолар, санат корхоналари, равои йўл ва кўчалар шаҳар кўрнига кўр кўшиб турибди. Кенг миқёсда бунёдкорлик ишлари олиб боришмоқда.

Байрам баҳонаси билан Тўрткўлга қилган сафаримизда шаҳарнинг кенса кишиларидан бири Исмонд Жуманов билан суҳбатлашганим эсимга тушди. Ушанда 81 ёшли бу отахон билан Тўрткўл тарихи, унинг номи билан боғлиқ афсона ва ривоятлар ҳақида узоқ гаплашганим. Ёш дафтардан Исмонд оға ҳикояларини топиб қозғога туширдим.

Шаҳар ўрни илгари Хива хонининг амакиваччаси бўлган Матийё девонбегининг бойга қарашли бўлган. 1873 йил рус армияси генерал Кауфман бошчилигида Хива хонлигини босиб олган. Рус подшолиги билан хонлик ўртасида Хива ёнидаги Гандийин бегиди сулҳ шартномаси имзоланган. Унга кўра хонлик подшолиқнинг вассалига айланган.

Уш кезларда Тўрткўл ўрнида катта маҳит, унинг олдига эса кенг ҳовуз бўлган. Ҳовуз бўйида турган кўп йиллик гул ўсиб турган. Уларни кўрган кишилар ҳавас қилишган. Шу маҳит ёнида шаҳар қуриш режаси тузилган. Қурилиш 1873 йил 20 августда бошланган. Даставвал аскарлар учун қазармалар барпо қилинган. Сўнгра хонининг девонхонаси, черков, касалхона қад ростланган. Шу тариқа қишқа вақт ичида шаҳарча қиёфасини олган.

ШАҲАР ТАРИХИНИ БИЛАСИЗМИ?

Маҳаллий халқ янги шаҳарни Тўрткўл деб юритган. Бу атамга хусусида тўрт-беш хил ривоят бор. Биринчиси юқорида тилга олинган катта ҳовуз ва унинг бўйидаги тўртта гул билан боғлиқ. Иккинчиси қуйидагича: шаҳар қурилмасдан илгари бу ерда қишлоқ бўлган. Унинг ўртасидан Хива-Бухоро сав-

до йўли ўтган. Қишлоқ боғ-роғларга бой, ниҳоятда обод эди. Йўл чеккасида тўрт нафар сўзал қиз ўтириб, ўз санъатларини намойиш этишган. Ўтган-кетган уларнинг қўшиқларини эшитиб, рақсларини кўриб, таҳсинлар айтишар экан. Шу тўрт қиз шарафига Тўрткўл деган ном келиб чиққан.

Учинчи ривоят Тўрткўл билан боғлиқ. Шаҳар қурилмасдан бурун унинг ўрнида ва яқин-атрофида тўртта кўл бўлган, дейишади. Кейинги

ренция иштирокчилари уни мақтаб-мақтаб ейишган. Ёки Тўрткўлда ўстириладиган қоракўл қўйларнинг териси катта доғруқ қозонган. Бошқа жойлардан келишиб, унинг зотини олмоқчи бўлишган. Аммо ундасидан чиқишмаган. Олимлар текшириб, сур қоракўл терининг сирини қўй қўли билан боғлиқ эканлигини аниқлашди. Ҳозир шаҳарда қоракўл тери идораси очилган. Тўрткўл номини дур-тил сўзидан келиб чиққанлигига ҳам ишора қилишади.

Ниҳоят, бешинчиси тўрт-бурчак сўзига тегишли. Қадимла бу ерда лойдан тўрт-бурчакли қалъа бўлган. Тўрткўл унинг ўрнида тикланган дейишади.

Айтишларича, Тўрткўл қурила бошлаганда дарё шаҳардан 70 километр наридан оққан. Йиллар ўтган сайин яқинлашиб, 1940 йилда шаҳар чегараларига етган. Орадан ўн йил ўтгач эски шаҳарнинг охириг девори ҳам дарё қўлига қолди. 1950 йил собиқ Иттифок ҳукумати қарори билан ҳозирги ўрнида 270 гектар ер акратилиб, янги шаҳар қурилиши бошланган.

Хуллас, ривоятлардан шаҳар номи Тўрткўл, тўрт гул, дур-тил атамаларига келиб тақалади.

Эргаш ИБРОҲИМ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Бешариқ шаҳар халқ таълимига қарашли «2-Дилрабо» боғчаси тарбиячилари болалар тарбиясини миллий урф-одатлар ва анъаналарини таълим олиб боришмоқда. Кичиктойларга салом бериш, чақалоққа ном қўйиш, «Ер-ер» айтиш ва келин салом ситигари қадимий удулар ўргатилаётди. Болалар масканидаги 129 нафар тар-

бияланувчилар қадриятларини таълим олишдан беҳад мамун. Бу хайрли ишни амалга оширишда уларга 18 нафар тарбиячи бошқорувчи қўллашмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Тантана пайти. 2. Боғча мудири Сорохон Пулатова.

Тургунбек МАҲКАМ
олган суратлар.

КУЗ ТАРОВАТИ

Бу йил куз деҳқонлар учун ҳар қандайдан савоатли бўлмоқда. Пахтакорлар учун об-ҳаво қўлай келди. Шу ғанимат дамлардан оқилона фойдаланиб, оқ олтинни қисқа муддатларда йиғиб-териб олган миришкорлар йил бўйи қилинган меҳнат нашидасини суринларини аниқ. Табиат эса бутун тароватини намойиш қилмоқда. Дов-дархатлар тилларанг тусга кириб, камалар рангига товланади. Айниқса ботаётган кўш нурларидан табиат баъзан эртакимо кўришни қасб этади.

Далаларда ҳўсинли йиғиш қизгин паллада кирди. Деҳқон сўхборларнинг қўли қўлга тегайди. Бир томонда тилларанг узуқ олмалар, иккинчи томондан жонидек оқ олтин хирмонга тушишга мунтазир. Жонли табиат ҳам асрлар давомида шаклланган жадвал асосида ҳаёт кечирмоқда. Бир хил қушлар аллақанда иссиқ ўлкаларга учиб кетишган. Қолганлари сафарга ҳозирлик қўрмоқда. Баъзи жониворлар эса қиш қоридики киришган. Чунки, тошбақалар ёз ўртасидек ўз илгарига пийҳон бўлишган. То кўнлағачча улар ўқда бўлишган. Юмроқозидлар ҳам яқна-яқна ҳолда чуқур илгаридики кў-

ламни кутишмоқда. Бўриқ кўпроқ ёз боғлаш учун ҳозир зўр бериб оқватланмоқда. Зеро, қалин ёз қатлами унга қаттиқ совуқларга чидаш имконини беради.

Октябрь ойида пахта далаларида чуғурчуларнинг катта галаларини кўриш мумкин. Улар Россия ва Ғарбий Қозғоғистондан учиб келишган. Булут янглиғ чуғурчулар галаси бир даладан иккинчисига қўчиш ҳолатларини ҳам кузатиш мумкин. Улар яхшилаб ҳордиқ чиқариб, оқватланиб олишгач, янада жануброққа — Африка, Саудия Арабистон, Покистон томонларга парвоз қилишади.

Пахта далаларига яқин сўғмоқларда қулоғи йирмо тирпатчанлиги кўриш мумкин. Бу ҳашаротларини ейдиган қиришлар тоифасидан бўлган жониворлар. У далаларда ўзига хос санитар вазифасини бажаради. Нобир охиригача зўр бериб оқватлангач, қишқи уйкуга ётади.

Хуллас, октябрда табиат ҳали жонли қиёфасини буткул йўқотмасда, дов-дархатлар ва жониворлар қишга тайёргарлик қўришади. Дарвоқе, ҳозирқиги турлари совуқ мавсум нафаси сезилмоқда.

ИЛОНЛАР ҚИШДА ҚАЁҚҚА КЕТАДИ?

«Қиш пайтлари илонлар қаёққа қайиб бўлади, нега улар кўринмай қолади?»

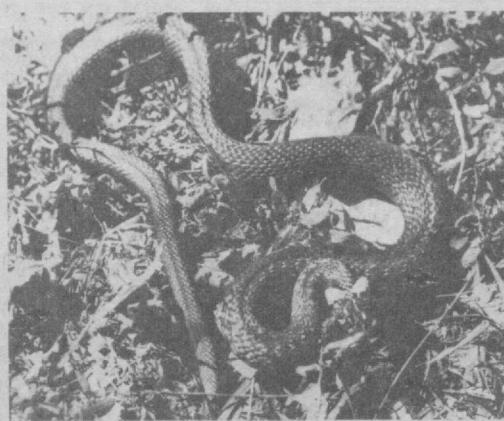
Г. СОБИРОВА,
Қорақалпоғистон Республикаси.

Чиндан ҳам салқин тушуши билан илонлар қўздан қайиб бўлади. Бунинг сабаби шундан, судралиб юривчилар тана совуқ ҳайвонлар тоифасига мансуб бўлиб, уларнинг тана ҳарорати атроф муҳитдаги ҳароратга бевосита боғлиқдир. Агар ҳаво 15 даража иссиқдан пасайса шу заҳоти илонлар калтаксаклар, бошқа судралиб юривчиларнинг тана ҳарорати ҳам пасайиб кетади. Мов рившида уларнинг ҳаракатчанлиги сусаяди. Худди шундай ҳарорат ошган сайин судралиб юривчиларнинг фаолияти ортади. Аммо ҳарорат 35 даражадан ошиб кетса, судралиб юривчилар пана ҳолга қўлинилади. Мабоодо бунинг иложи бўлмаса, илонлар ва калтаксаклар офтоб нурларига дош беролмай ҳалок бўлиши мумкин.

Қуз бошланishi билан судралиб юривчиларнинг тана ҳарорати пасайиб, ҳаракатчанлиги сусаяди. Шу боис улар ҳатто оқватлангандан ҳам қўлиб, илларига кириб олишади. Одатда илонлар бир неча бўлиб, баъзан 20—30 таси бир-бирига қирмашиб қушлар иссини кутиб ётишади. Тўғри, илонларни тутқуликда 18—27 даража иссиқликда боқилса, улар қишқи уйкуга ётмасдан, фаолиятини ладом эттиришади. Қўнлаб келиб, ҳарорат 12 даражадан ошган, илонлар илларини тарк этиб, бир неча кундан сўнг озиқлана бошлашади.

Илонларнинг қишда қўринмаслиги бонси шундан.

А. ҲУМОНОВ.

Шермухаммад ЯҲЛОШ
ўғли.

Қорақалпоғистон Республикаси Беруний туманлараро насос станцияси жамоаси станция бошлиғи Олимбой Примовга онаси Пардагул ДОВҚОҒАЕВанинг вафот этганини муносабат билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ақбар ҚАЙДАРОВ.

ХУШМУОМАЛА НОВВОЙЛАР

Пешку тумани марказида Салим Файзиев бошчилигида иссиқ ва тайёрлана бошлаганига ҳали унча кўп бўлган йўл. Қишқа фурсат ичида бу кичик жоманнинг иши эл оғзида тулди. Тайёрланаётган нон тўй ва маъракаларда дастурхона файз қиритмоқда. Қолаверса новвойхона чойхона, ошхона ва касалхонага борадиган кишилар учун ҳам қўлайлик яратди. Ҳамадан ҳам ноннинг сифати кўпчиликка манзур бўлмоқда. Тажрибали новвойлар Қўйил Ражабова ва Ҳусеини Муллаевлар ноннинг сифатига катта эътибор бериш билан бирга, харидорларга хушмуомаллик билан хизмат кўрсатишлар.

Собиржон ҚОДИРОВ.

БАЛИҚ СУВНИ ТОЗАЛАЙДИ

Исроилнинг «Мекорот» компанияси олимлари тақдир этган балиқларни ҳавзаларда сувнинг кўпайтириш усули турмушга муваффақиятли жорий этилди. Бу Исроилда истеъмол қилинган балиқларнинг сифатини ошириш, ҳаттоки унинг таъми ҳам яхшилади.

— Маълумки, сув омборларида, каналларда, сув таъминоти тармоғининг бошқа шохчаларида турли биологик инлар мавжуд. — тушунтиради «Мекорот» суз ҳавзаси компаниясининг бош биолог доктор Биньямин Тельш. — Бу ерда суз босган ўсимликлар суз ўтиридан тортиб улиткалар, молоскалар, турли хашаротларнинг личинкалари ҳамда балиқчаларга ҳайвонлар қўлинилади. Кўп ҳолларда асосан ана шулар ичилик сузга ноҳуш ҳим бериб, таъмин бузади.

Доктор Тельш ва унинг касбдошлари тақдир этган усулнинг моҳияти қуйидагича: суз муҳитидаги биологик жараёнлар устидан табиий соф биологик муҳит назоратчиси сифатида суз ҳавзалари ва тармоқларида балиқларни кўпайтириш қўриб. Исроиллик олимлар ушбу мақсадда суз ҳавзалардаги ва ичилик суз кишоотларидаги мавжуд ўсимликлар ва жониворлар билан

оқватланадиган кўп, оқун, кафал синари балиқларнинг 9 хилдан фойдаланишмоқдалар. Бу балиқларнинг соф оғирлиги 6 дан 15 килограммгача тош босмоқда. Доктор Тельшнинг таъкидлашча, балиқларни кўпайтириш пухта назорат талаб қилади. Негаки, янги муҳит ва шаронгта мослашгунча балиқлар емиши тартибиде ўзгаришлар содир бўлади.

«Мекорот» компанияси олимнинг ғоясини амалга ошира бориб, Исроилнинг миллий суз бойлиқларида, жумладан Таврийд қўлидан тортиб мамлакатнинг жанубий районлари ва Негев саҳросигача суз етказиб бераётган суз омбори ҳамда каналларда экологик мувозанатни таъминлаб келмоқда.

Юқорида ҳикоя қилинган усул «Мекорот» компаниясининг технология қўмағи билан Италияда ҳам жорий қилинган. Ҳозирги кунда «Мекорот» компанияси АҚШнинг мелориация Бошқармаси билан ҳамкорликда жанубий-ғарбий шатлардаги суз тармоқларида янги усулни тадбиқ қилиш устида иш олиб бормоқда.

Саймон ГРАЙВЕР,
Иерусалим ахборот агентлиги.

УНУТИЛМАС УЧРАШУВ

Ҳўжа Муҳаммад Бобойи Самосий Ровитан туманидаги «Ўзбекистон» жамоа ҳўжалиги ҳудудида тавадуд топганлар. Ҳўқлари ҳам шу

заминга қўйилган. Жамоа ҳўжалиги бошқаруви раиси Лутфилло Исмагуллаев сазй-ҳаракати, бевосита раҳбарлиги билан қабр атрофи

ободлаштирилиб, бу ерда қўзал бир буг бунёд этилди. Баҳоуддин Нақшбанднинг устозлари турилган катта бир қишлоқ бу табаруқ зотининг номи шарифлари билан аталади. Бухоро вилояти маънавий-маданий марказининг бевосита раҳбарли-

гида бу ерда бухоролик таълиқ исломшўнос олим, шоир Садриддин Салимов билан ҳазрат Бобойи Самосийга бағишланган кеча ўтказилди. Даставвал Садриддин Салимов Бухорий Самосийнинг ҳаёт йўллари, бу муқтарам зотнинг тасаввуф ил-

мига қўшган буюқ ҳисалари, Баҳоуддин Нақшбанддек буюқ сиймонинг дунёга келиши, унинг хислатлари ва фазилатларини олдиндан баёроат қилганликлари, унинг тарбиясини Ислам оламининг энг машҳур ки-

шиларига ишониб топширганликлари хусусида муфассал сўзлаб бердилар. Қишлоқ аҳлини қизиқтирган қўлаб саволларга жавоблар қайтарилди. Шоирлар Рўзи-мурод Маҳмудов ва Садриддин Салимов ўзларининг

ҳазратга бағишлаб ёзган шеърларидан ўқиб бердилар. Кеча ниҳоятда қизиқарли ўтиб, меҳнатқаш халқ қалбида унутилмас таассурот қолдирди.

Ақбар ҚАЙДАРОВ.

Бош муҳаррир Н. ЕКУБОВ.

Рўзнома таҳрир хайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ГОҒУРОВ (масъул котиб), Н. ОРИЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги, «Ўз-плодоовощвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР, Мухаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш сановати бўлими — 32-56-31. Иқтисодий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданий адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Бездатиш бўлими — 32-58-79.